

Referat fra møde i aftagerpanelet for Mellemøststudier

Dato: 30-08-2018- 16.00-18.00
Lokale: Rainbow Bar, Campus Kollegiet, Odense

Deltagere: Søren Hove (Forsvaret), Birgitte Vestermark (Danske Gymnasier), Jens Johansen (Hæren), Mette Fenger (Dansk Flygtningehjælp), Malene Bøgesvang (Udenrigsministeriet), Peter Seeberg og Kirstine Sinclair, SDU. Referent: Helene Christensen.

1. Velkomst v/studieleder Kirstine Sinclair

Kirstine Sinclair bød velkommen til det årlige møde, og efter en præsentationsrunde oplyste hun, at et af hovedformålene med disse møder er at snakke med aftagerne om beskæftigelsessituationen og få tilbagemeldinger på, hvordan uddannelsen løbende kan tilpasses den nuværende beskæftigelsessituation i det omfang, det er muligt inden for rammerne af studieordningen. Studiet bliver kontinuerligt målt op mod såkaldte key performance indicators, som bl.a. er frafald, gennemførelsestid og også beskæftigelsesgraden for dimittenderne. Vi har netop modtaget de interessante resultater fra en dimittendundersøgelse gennemført ultimo 2017, som hun vil orientere om under et senere dagsordenspunkt.

2. Status for vores uddannelse og optaget i 2018

Kirstine Sinclair oplyste, at dimensioneringen af kandidatuddannelsen i Mellemøststudier blev introduceret i 2014 og er nu fuldt implementeret til et maks. optagelsestal på 25. Vi er således gået fra 40 til 25 pladser; men sidste år endte vi med 22 studerende til 25 pladser. Ved optag 2018 har 57 ansøgere fået tilbudt en plads. Man overbooker altid, fordi man af erfaring ved, at ikke alle takker ja til den tilbudte plads. Dette gælder specielt for udenlandske studerende, som oftest søger ind på flere universiteter rundt om i verden. Ved semesterstart havde 20 studerende takket ja til en plads, så vi har faktisk 5 ledige pladser ved dette optag. Dog kender vi først den nøjagtige studentbestand omkring 1. oktober, hvor såkaldte spøgelsesstuderende gerne skulle være udmeldt. "Spøgelserne" er studerende, der er tilmeldt; men som ikke møder op, og vi forsøger at finde dem ved, at alle undervisere i de første tre uger af undervisningen noterer, hvem der er mødt frem, hvorefter vi skriver til dem, der ikke er dukket op i perioden og anmoder dem om at melde sig ud. Spøgelsesstuderende tæller nemlig først med i frafaldet, hvis de fortsat er indskrevet efter 1. oktober.

Både fakultetet og Institut for Historie er interesserede i at opretholde uddannelsen, og universiteterne bliver primært betalt for det antal studerende, der gennemfører. Det såkaldte taxameterprincip, som i øjeblikket er ved at blive lavet om. Vi har et begrænset frafald på uddannelsen, så dette er ikke et opmærksomhedspunkt; men vi har desværre kunne konstatere, at interessen for uddannelsen er faldet, efter at dimensioneringen blev indført. Break-even er 22 studerende, og vores dekan har meldt, at han i 2020 vil hæve holdstørrelsen til 30. Instituttet er meget interesseret i, at vi laver samlæsning med f.eks. Religion og Amerikanske studier. Antallet af studerende vægter højere end det stringent faglige i et kursus, så fokus i vores kurser kan ændre sig.

Sidste uge blev det offentliggjort, at man vil begrænse engelsksprogede uddannelser i Danmark. Rationalet er fornuftigt nok, fordi mange af de udenlandske studerende, der er SU-berettigede, tager hjem igen efter afsluttet uddannelse. På SDU Humaniora betyder det, at der skal skæres 20 pladser på de uddannelser, der udbydes på engelsk på fakultetet. Vi har 50 % udenlandske studerende, så Kirstine Sinclair laver lobbyarbejde i et forsøg på at undgå, at Mellemøststudier bliver beskåret yderligere. På spørgsmål om, hvilke erfaringer, vi har med de udenlandske studerende, svarer hun, at hovedtendensen er, at briterne tager hjem, nogle tyskere har forsøgt sig med at blive i Danmark, og flere østeuropæere kæmper for at blive her; men dog ikke i fagligt relevante jobs.

Herefter orienterede Kirstine Sinclair om dimittendundersøgelse 2017, som er sendt ud til alle dimittender i perioden 2013-17. Svarprocenten var ca. 40 %, og ledighedstallet for årgang 2015 er efter 4. – 7. kvartal 15 %, hvilket er rimeligt. De fleste er havnet i et relevant job, dog skelnes der i ledighedstallet ikke mellem, hvorvidt beskæftigelsen er relevant ift. uddannelsen eller ikke. Vi oplever i stigende grad, at studerende på undervisningsmesser spørger til jobmuligheder og karriereveje. I dimittendundersøgelsen fremgår det, at halvdelen af respondenterne gerne ville have haft mere information om, hvad deres uddannelse kan bruges til. Dette har vi noteret som et opfølgningsspørgsmål, og vi skal også tænke over, hvordan vi f.eks. kan føre konkrete jobsøgningsselementer som erfaringer fra en arbejdsplads og skrivning af CV og ansøgning ind i uddannelsen. Nu ligger disse elementer primært på 3. og 4. semester, men det er nok for sent.

Malene Bøgesvang kommenterede, at i Udenrigsministeriet ansætter de ingen, der ikke har studierelevant praktik eller erfaring, og på ambassaderne har de praktikanter, der tager ind, allerede en masse erfaring fra relevante studiejobs, inden de bliver sendt ud. Af den grund opfordrer hun altid studerende til at tage et studierelevant arbejde. Jens Johansen tilføjede, at for Mellemøststudier kan det være vanskeligt at finde et studierelevant job, og Mette Bøgesvang og Søren Hove nævnte herefter begge, at hos dem har de mange, der pendler langt for at få et studierelevant job.

Kirstine Sinclair oplyste, at i vores studieordning ligger et obligatorisk praktikforløb på 3. semester, og en del af eksamen i faget består i, at de studerende skal reflektere over, hvad de har lært i løbet af praktikforløbet. På 3. semester får de studerende tilbudt et e-læringskursus, Career Management Skills, og efter specialeaflevering får de studerende tilbud om et intensivt ugekursus, hvor de lærer at skrive CV og får hjælp til at tænke relevante jobs. Birgitte Vestermark kommenterede, at det må være svært for studerende i praktik sideløbende at følge kurset CMS, fordi deres fokus vel er og gerne skulle være på praktiken for at få mest muligt ud af det. Et samlet aftagerpanel pointerede vigtigheden af et relevant studiejob eller praktikophold, og Søren Hove spurgte herefter, om man kan forestille sig, at der kan laves et nærmere samarbejde mellem aftagere og uddannelsen med henblik på at lette de studerendes vej ud i enten en praktikstilling eller relevant fuldtidsbeskæftigelse. Birgitte Vestermark spurgte, om der på SDU er et organiseret sted, hvor disse praktikantstillinger bliver slået op, hvortil Kirstine Sinclair svarede, at det findes hos SDU RIO (Research & Innovation Organisation).

3. Kandidatuddannelsen fremover

a. Studienævnsammenlægning

Kirstine Sinclair orienterede om, at Studienævnet for Mellemøststudier ikke eksisterer som egen enhed længere; men er blevet lagt ind under Studienævnet for Historie til et samlet nævn: Studienævnet for Historie, Oldtidskundskab, Marinarkæologi og Mellemøststudier. Nu har vi mulighed for at diskutere praksis i et større forum. Vi kunne vælge at lægge aftagerpanelet ind under Historie og Oldtidskundskabs aftagerpanel; men vi vil gerne bibeholde et eget panel, fordi det er så velfungerende. Studielederfunktionen er ved sammenlægningen blevet reduceret 50 % i timekompensation; en reduktion der ikke står mål med det faktiske timeforbrug.

b. Forslag til karrierefremmende aktiviteter for kandidatstuderende

Som led i et forsøg på at tilbyde flere karrierefremmende aktiviteter for vores studerende har vi af fakultetet fået en pulje penge til sådanne aktiviteter. Vi arrangerede tidligere i år en ekskursion til Dansk Flygtningehjælp i Aarhus med betalt rejse for de studerende. Mette Fenger lagde arbejdsplads og ryg til og fortalte bl.a. om, hvordan det er at arbejde i en NGO. Tre af hendes nærmeste kolleger er uddannet i Mellemøststudier. Ud af 50 mulige studerende på begge årgange tilmeldte 8 sig ekskursionen. Søren Hove kommenterede til det, at hos Forsvaret får de jævnligt besøg fra Statskundskabs-studerende fra AU, og der møder hele holdet op. Jens Johansen og Birgitte Vestermark, der begge er dimitteret fra Mellemøststudier nævnte, at hvis motivationen for at vælge Mellemøststudier er uklar, er det måske ikke så mærkeligt, at der ikke var flere tilmeldte ekskursionen, og der er sandsynligvis også en del, der har fuldtidsjob i forvejen, hvorfor deres motivation kan være begrænset. Peter Seeberg tilføjede, at de studerende stort set kommer fra hele landet, og når vi tidligere lavede arrangementer, hvor gamle studerende fortalte om deres vej ud i arbejde, kom der heller ikke så mange. Birgitte Vestermark spurgte, hvor mange pendlere, der er på uddannelsen, hvortil Kirstine Sinclair svarede, at ca. 1/3 bor i Odense. Mange er fra København og færre fra Jylland. Kirstine Sinclair sluttede af med at sige, at vi ikke har opgivet formatet endnu og gentager arrangementet næste forår, hvor vi skal besøge Forsvaret. Så må vi se, om en arbejdsplads i København trækker mere end en i Aarhus.

c. Forslag til udvidet samarbejde om specialeskrivning

Kirstine Sinclair oplyste, at vi som et forsøg igangsætter et projekt om samarbejde om specialeskrivning, og projektet vil foregå i samarbejde med Mette Fenger, Dansk Flygtningehjælp. Kirstine Sinclair skal være vejleder og Mette Fenger en form for bivejleder, og den studerende skal løse en konkret opgave hos Dansk Flygtningehjælp. Formålet med dette forsøg er at give særligt motiverede studerende en god chance og måske en genvej ud i job. Aftagerpanelet bifaldt idéen om et udvidet samarbejde om specialeskrivning. Dog kommenterede Søren Hove, at det kan blive vanskeligt med et sådant samarbejde med Forsvaret, fordi de i høj grad er en ekspertorganisation, og Malene Bøgesvang nævnte, at de i Udenrigsministeriet får mange henvendelser fra specialestuderende, men at det i de fleste tilfælde ikke er muligt for dem at tage imod specialeskrivere.

4. Nyt fra panelets medlemmer

Søren Hove, Forsvaret: Kandidater fra Mellemøststudier er særligt relevante i enheden *Counter terrorism* og i den politisk-strategiske analyse af Mellemøsten. Hvilke områder, der fokuseres på og gives penge til, flytter alt efter bl.a. trusselsbillede og den til enhver tid siddende udenrigsminister. Den nuværende minister har ikke specielt fokus på Mellemøsten. Der er dog flere ting, der bør være bekymrende hos studiet: 1) Et stort teknisk kendskab vægter nu tungt hos os, hvor vi før sagde, at sprogkunderskab var vigtige. Vores prioriterede rækkefølge er: Teknik, sprog og derefter kendskab til Mellemøstlige forhold. De fleste af vores data er elektroniske, og det handler om at få systematiseret denne viden. 2) I den politisk-strategiske sektion er det bestemt en fordel at have en uddannelse fra Hæren. Behovet for at ansætte studerende fra Mellemøststudier er ikke stigende, men vi ansætter studentermedhjælpere hos os. Før var det meget vanskeligt på grund af sikkerhedsgodkendelse. Det er dog et nåleøjeblik at komme igennem, for vi får 200-300 ansøgere pr. stilling.

Birgitte Vestermark, Danske Gymnasier og freelancejournalist hos DR: I dagens nyhedsbillede er der ikke så stor efterspørgsel efter folk, der har et stort kendskab til forskellige områder; men mere på journalister, der kan lave hurtige nyheder.

Malene Bøgesvang, Udenrigsministeriet: Vi ansætter både generalister og specialister. Generalisterne kommer med meget forskellige uddannelsesmæssige baggrunde og varetager opgaver på tværs af ministeriets fagområder. Specialister ansættes også i det omfang, behovet for særlig kompetencedybde og specialisterfaring skønnes nødvendig. Generelt er det vigtigt, at ansøgere kan dokumentere faglig dygtighed og relevant erfaring fra studiejob.

Mette Fenger, Dansk Flygtningehjælp: Vi er en ret forskelligartet arbejdsplads. For øjeblikket kommer der ikke mange flygtninge hertil, så vi har flere ansatte, der rejser ud. Vi – Integrationsnet - er en konsulentvirksomhed under kommunerne, og jeg er beskæftiget med opgradering og efteruddannelse af kommunernes medarbejdere. Vi ansætter også koordinatore inden for frivilligområdet, og her er der fortsat brug for folk med kendskab til kultur og sprog. Mange af vores stillinger er projektstillinger, som afhænger af hvor vores og det politiske fokus ligger, og måske kan vi om et år eller to ansætte flere med kendskab til Mellemøstlige forhold. Vi oplever, at repatrieringsområdet er i vækst nu. Alle vores ledige stillinger, nationale og internationale slås op på flygtninge.dk.

Jens Johansen, Hæren: Hos os er vi uddannede soldater i en militær struktur. Ud over mig er der to kandidater i Mellemøststudier. Vi er ikke så teknisk tunge som Forsvaret, og vi er primært rettet mod hæren og områder med udstationerede danske soldater. Vi vejleder bl.a. soldater, der skal udsendes til f.eks. Afghanistan, og vi kigger efter folk, der er skrappe briefere med en god analytisk sans. Vi slog tidligere en praktikantstilling op i et lidt bredere felt, men fik ingen kvalificerede ansøgere. På grund af forudgående sikkerhedsgodkendelse skal et job hos os slås op i meget god tid – mindst 6 måneder før tiltrædelse. Vi har erfaring med en studerende, der skrev speciale hos os, og vi ser, at dette samarbejde ville kunne udvikles.

Søren Hove nævnte herefter, at de konkret har én ledig stilling og spurgte, hvor tidligt de ville kunne få kontakt med nye studerende, fordi sikkerhedsgodkendelsen tager så lang tid. Kirstine Sinclair svarede, at

det kan man i princippet allerede ved semesterstart, og det blev aftalt, at hun og Søren Hove vil holde kontakt omkring semesterstart.

Kirstine Sinclair takkede for interessante indlæg og nyttig viden om, hvilke kompetencer de forskellige arbejdspladser efterspørger hos ansøgere.

5. Udviklingsarbejdet med uddannelsen, nye muligheder?

Kirstine Sinclair forklarede, at det nu er pålagt studieledelsen at fokusere på employabilitet og erhvervsrettelse, og at vi bl.a. på den baggrund prøver et samarbejde med aftagere om specialeskrivning. Aftagerpanelet kom herefter med flere konkrete forslag til nye rekrutteringsmarkeder: Birgitte Vestermark foreslog at kigge nærmere på højskolerne, og Mette Fenger nævnte det boligsociale område som en mulighed, og begge har navne på relevante kontaktpersoner. Kirstine Sinclair går videre med at få etableret kontakt.

Søren Hove nævnte, at studiet ikke skal indføre IT-tekniske fag i uddannelsen, hvortil Kirstine Sinclair sagde, at det er et mindre indsatsområde på Humaniora, og at der er ansat en person med sådanne kompetencer til at lave introduktionskurser for humanister. Birgitte Vestermark spurgte, om det kunne tænkes at blive et valgfag, og det ligger i kortene, svarede Kirstine Sinclair. Søren Hove fortalte, at de i deres analyseafdeling har ansat en studerende, som i forbindelse med sit speciale havde opbygget en egen database og udviklet en model. De er interesserede i folk, der er ultrasystematiske. Dataemnet spiller ikke så stor en rolle; de kigger mere efter, hvordan man arbejder med disse data.

Kirstine Sinclair kommenterede, at vi skal opdrage de studerende til at tænke på deres kompetencer, og meget tidligt på kandidatuddannelsen præsentere dem for muligheder og diversitet i stillingsbetegnelser. Det er tydeligt i dimittendundersøgelsen, at kandidaterne svarer på, hvad de kan bruge uddannelsen i Mellemøststudier til og ikke hvilke generelle kompetencer, de har opnået i løbet af deres uddannelse.

Herefter spurgte Kirstine Sinclair aftagerne, hvad de ville ønske, at nyuddannede kandidater fra Mellemøststudier kunne? Peter Seeberg kommenterede, at han arbejder med flygtningekriser, som måske er et udviklingsområde, og han har deltaget i flere spændende møder i bl.a. Udenrigsministeriet, som handlede om repatriering / migration. Søren Hove og Mette Fenger var enige i, at det er et felt i udvikling, og Søren Hove tilføjede, at der er politisk diskussion om repatriering / migration, og at han tror, at udviklingen kommer. Forsvaret vil i givet fald sandsynligvis starte med at ansætte generalister, som ved noget om et nyt område. Det vil dog være i dét målestoksforhold: To personer, der har områdekendskab og 50 personer, der har stort kendskab til teknik.

Birgitte Vestermark spurgte herefter, om der er jobmuligheder i f.eks. EU, FN, IOM (International Organization for Migration), og Kirstine Sinclair svarede, at vi ingen aftaler har med dem på nuværende tidspunkt; men at vi har haft det før. Malene Bøgesvang nævnte endvidere Frontex (Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning) som en mulighed.

6. Organisering af næste møde

Kirstine Sinclair sagde, at vi de sidste tre år har holdt møder hos aftagerne. I 2017 hos Forsvaret, i 2016 hos Integrationsministeriet og i 2015 hos Danmarks Radio. SDU har et budget til disse aftagerpanelmøder, og vi dækker rejseomkostninger og udgifter til forplejning/middag. Aftagerne skal således kun lægge lokale til. Malene Bøgesvang vil undersøge muligheden for, at mødet i 2019 kan afholdes hos Udenrigsministeriet, og Kirstine Sinclair sluttede af med at sige, at datoen for mødet blot skal meldes ud i meget god tid.

7. Eventuelt

Jens Johansen spurgte om, hvilke kurser, der undervises i på uddannelsen nu. Kirstine Sinclair orienterede om det nye system Odin, hvor studieordningen nu findes, og hun redegjorde for fagene på uddannelsen, hvilke ansatte, der nu er på centeret, og hvordan undervisningen er organiseret. Alle faste på Center for Mellemspøststudier underviser andre steder også for at dække deres undervisnings-forpligtelser. Indtil i år har vi haft en gæsteprofessor, som kom og underviste i to semestre; men den stilling er blevet nedlagt nu. Endvidere er alle fakultetets Ph.d.-stillinger reduceret betragteligt, og vores Ph.d.-stillinger er i fare. På fakultetet er der 10 Ph.d.-stillingerne fordelt på fire institutter om året, og centeret har pt. 3 Ph.d.-stillinger finansieret af forskellige midler.

Malene Bøgesvang spurgte, om de studerende har problemer med at finde praktikplads, og Kirstine Sinclair svarede, at vi ikke har oplevet, at man ikke fandt en plads; men at nogle har problemer med at finde en. Hver eneste årgang går i panik; men det plejer at gå! De studerende synes, at 3. semester er barsk, fordi mens de er i praktik, ofte i udlandet, skal de overveje specialeemne, sætte processen i gang og være færdige til 15. januar. Det gennemsnitlige timeforbrug for studerende generelt er mellem 20 og 25 timer; det er dog nærmere 60 timer for vores studerende på 3. semester.

Mette Fenger nævnte afslutningsvis, at der kunne være interessant at se, om der har været udsving i beskæftigelsen over tid. Det erklærede Peter Seeberg sig enig i, og Kirstine Sinclair kommenterede, at dimittendundersøgelserne bliver lavet hvert 3. år.